

АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ДЕМОГРАФІЧНУ СИТУАЦІЮ В УКРАЇНІ

Шамардина К.В., студент
Конотопський інститут СумДУ

У період становлення ринкових відносин в Україні відбулися докорінні зрушення в усіх аспектах життєдіяльності населення. Соціально-економічна криза зумовила загострення негативних тенденцій демографічного розвитку у всіх регіонах України, відбувся остаточний перехід відтворення населення до звуженого типу. Важливим досягненням стало усвідомлення того, що соціально-економічні умови впливають на народжуваність не безпосередньо, а через репродуктивну поведінку, через зміни у структурі потреб, цінностей та норм. Ступінь сприятливості умов життя населення залежить, звичайно, від рівня соціально-економічного розвитку регіону. Під умовами життя розуміють сукупність всіх зовнішніх факторів, які впливають на життя людини[3].

За Г. Старостенко [4, с.13] серед факторів здоров'я населення головним виступає рівень соціально-економічного розвитку суспільства. Важливою проблемою демогеографії є суттєве зниження рівня життя населення. Це сталося внаслідок дії таких чинників: збільшення захворюваності, зростання дитячої смертності, зниження зайнятості та зростання безробіття, зменшення коштів на соціальне забезпечення населення, низьку забезпеченість житлом, складну екологічну ситуацію, зростання злочинності. Соціально-економічний розвиток визначає також рівень життя населення. Складні соціально-економічна та екологічна ситуації привели до падіння рівня життя значної частини громадян України, зростання смертності і захворюваності.

Сьогодні жінка поставлена перед дилемою – мати більшу кількість дітей чи працювати, і в більшості випадків жінка вирішує це питання на користь роботи. До того ж переважна більшість молодих людей вважають правильним обмежити величину сім'ї однією, максимум двома дітьми[3]. До основних причин небажання жінок мати більше дітей в сім'ї відносяться: значні грошові витрати на дітей, прагнення до швидкого підвищення життєвого рівня незалежно від зайнятості жінок, погані житлові умови, труднощі у вихованні дітей, небажання особистих жертв, страх перед пологами[2].

Але не зважаючи на все це уряд намагається змінити ситуацію на краще. В Україні створена потужна служба планування сім'ї. Програма спрямована на подолання кризових тенденцій, що перешкоджають відтворенню населення. Вона покликана сформувати в людей потребу мати повноцінну родину, бажаних і здорових дітей і радикально змінити відношення кожної людини і держави в цілому до проблем планування сім'ї [1].

Нижче приведені дослідження має на меті показати який відсоток населення може дозволити собі народження та гідне матеріальне забезпечення дитини. Отже, допомога при народженні дитини надається у розмірі 25 050 гривень, який встановлений державою на період народження першої дитини. Розрахуємо скільки потрібно мінімально витратити коштів на утримання однієї дитини впродовж перших трьох років.

Наступним кроком було встановлення чи матиме сім'я той прожитковий мінімум, який запатентований державою. І як висновок визначено, який відсоток населення зможе дозволити собі утримання дитини.

Таблиця 1 – Прогнозні витрати на дитину

Стаття витрат	Кількість використаних коштів протягом трьох років, грн
Пологовий дім	1 000
Їжа (+ предмети годування)	14 900
Одяг	5 500
Ліжечко, ходуні, стільчик для годування, коляска)	3 200
Ліки (+ предмети гігієни)	1 100
Памперси	6 000
Іграшки	500
Комунальні послуги	4 320
Разом	40 880

На основі наведених даних можна зробити висновки про те, що дозволити собі народження і гідне матеріальне забезпечення дитини в змозі лише та частина населення, яка має середню заробітну

плату. Цей результат не є втішним. Демографічна проблема в Україні існує і надалі. Потенційним батькам здається, що у них не достатньо сил, впливу і грошей, щоб утримувати дитину. На жаль всі ті допомоги, які надає держава для стимулювання людей щодо створення сім'ї не є у достатньому розмірі. Тож я можу сказати лише одне, що народити дитину на сьогоднішній день це «розкіш» для будь-якої молоді сім'ї.

Таблиця 2 – Структура населення за ознакою можливості утримання дитини

Витрати	Розрахункова потреба, грн	Запатентовано державою, грн
Кількість витрат на дитину	40 880	25 050
Прожитковий мінімум (сер.)	1 152	1 073
Прожитковий мінімум (мін.)	358	1 073
% українців з сер. з/п	26%	
% українців з мін. з/п	43%	

Керівник: Зубко К.Ю., *аспірант СумДУ*

1. www.kmu.gov.u
2. www.galinfo.com.ua
3. ukr-tur.narod.ru
4. Старостенко Г.Г. *Методологія і практика досліджень відтворення населення України (регіональний аспект).* – К., 1999.